

4

זהר ברילי דסה

רקע- החיים באתיופיה

נולדתי בכפר וופדר בצפון אתיופיה, השוכן ליד הערים דבארק וואקאן, כבן בכור במשפחה של חמישה ילדים.

באתיופיה עסק אבי בעיקר בחקלאות ואמי במשק בית ובגידול הילדים. אני ואחותי הקטנה למדנו באתיופיה עד כיתה ד', ובזמן הפנאי שלי הייתי עוזר לאבי בחקלאות וברעיית צאן.

בזיכרונות הילדות שלי מופיעים תמיד הקייסים - מנהיגי הדת של הקהילה, וביניהם סבי קייס צגאי ביסאור ז"ל, כשהם מקריבים קורבן פסח ומלמדים את יהודי הכפר את הלכות החג. בזמן זה היו מדברים על ירוסלם, והיו חוזרים על כך שבירוסלם יש הכול ומהכול, שהיא עשויה מזהב, ושחיים בה אנשים טובים וצדיקים.

באחד הימים הגיע אלינו סבי מצד אמי, קייס צגאי ביסאור, בכדי לשוחח עם אבי. הוא סיפר לו שהוא מתכוון לצאת למסע לכיוון ירוסלם וביקש שנצטרף אליו. אבי סירב כיון שלא יכול היה לעזוב את הוריו בהיותו הבכור במשפחה, ואמר לסבי שהוא יבוא עם משפחתו בפעם אחרת.

סבי התעקש ואמר שתוך שבועיים הם מתכוונים לצאת לדרך לכיוון ירוסלם, להיפגש בנקודה מסוימת עם קבוצה נוספת ומשם להמשיך ביחד את המסע. אבי חזר בו והסכים להצטרף. הוא התחיל למכור את הרכוש ולהכין את המשפחה לקראת המסע. תוך שמירה על סודיות מוחלטת, בלי שאף אחד ירגיש או ידע, עדכן אבי את הוריו שהוא יוצא לירוסלם. הוריו לקחו את הבשורה קשה אבל בירכו אותו בדרך צלחה ואמרו כי יצטרפו אליו בהמשך.

מאתיופיה לסודן

לקראת המסע התחלקנו למספר קבוצות כדי לא לעורר חשד וקבענו להיפגש בנקודה מסוימת. הקבוצה הראשונה יצאה בסוף שנת 83 ובה הייתה אחותי הקטנה. אני עם הורי ואחיי היינו בקבוצה השנייה. יצאנו למחרת בליל ירח מלא, בשקט, בלי שהשכנים ישמעו או יראו. בבוקר הגענו לנקודה שקבענו עם סבי (קייס צגאי ביסאור ז"ל).

כשהגענו לנקודת המפגש נוכחנו לראות כי הקבוצה הראשונה, בה הייתה כאמור אחותי הקטנה, עדיין לא הגיעה. דאגנו מאד ועצרנו לחכות להם. רק כעבור יומיים הם הגיעו לנקודת המפגש וסיפרו שפגשו באנשים שחשדו בהם ולכן צעדו רק בלילה וביום התחבאו. לאחר שכולם הגיעו התחלנו את המסע עם משפחות נוספות, ילדים, זקנים ונשים בהריון.

את המסע עשינו עם מורי דרך שקיבלו שכר בעבור עבודתם. עברנו דרך ג'ונגלים, הרים, נהרות. היו סכנות רבות בדרך כמו: נחשים, עקרבים, פחד מפילה מצוקים ופחד משודדים. הלכנו בעיקר בלילה, לאור הירח, ובבוקר התחבאנו במקומות מסתור. בזמן המסע הזה הייתי בן עשר, אך הייתה משמעת בין הילדים הקטנים ולא בכינו כלל.

לקראת יום שישי, סבא לא הסכים שנמשיך ונחלל שבת, אז היינו מתחבאים עד למוצאי שבת ואז ממשיכים.

יום אחד תפסו אותנו שודדים בשעות הבוקר המוקדמות. לאחר משא ומתן של מורי הדרך עם השודדים, נאלצנו לשלם כסף, מעין ערבות, על מנת שישחררו אותנו ושלא יקרה לנו כלום. כל משפחה הוציאה סכום כסף ושילמה, ואז שיחררו אותנו לדרכנו ללא פגע. המשכנו את המסע ברגל, עם סוסים וחמורים שנועדו לקשישים, ילדים ונשים וכל השאר שיכלו - הלכו ברגל.

השהות בסודן

בשלב מסוים בישרו לנו מורי הדרך שמכאן הם לא יכולים להמשיך כי זה גבול סודן, ונצטרך להמשיך לבדנו. כשיצאנו מאתיופיה, לא ידענו שאנחנו בדרך לסודן, כל הזמן חשבנו שזו הדרך לירוסלם. מורי הדרך הורו לנו ללכת רק ישר, לשים לב לעקבות חפצים של אנשים שהלכו לפנינו, וכך נדע שאנו בדרך הנכונה. היינו בהלם, הרגשנו שעבדו עלינו ושאונו הולכים למות. לא הבנו מה הקשר שהגענו לסודן, אך ברירה לא נותרה לנו. היו אחדים מבינו שעודדו, הרגיעו והמשיכו לתת תקווה שנעבור את זה ונגיע לירוסלם.

המשכנו ללכת ללא מורי דרך, צעדנו יום נוסף, ולפתע התקרבו לעברנו חיילים סודנים בכלי נשק שלופים. לשאלתם מה אנחנו עושים כאן, הסבירו המבוגרים שאנו פליטים ממלחמה באתיופיה. החיילים לקחו אותנו לגבול סודן, נתנו לנו לשתות ולאכול, ונשלחנו במשאיות פתוחות למחנה אוהלים באמרקובה.

הנסיעה הייתה קשה מאד. שמש חזקה קפחה על ראשנו, ובמשאיות הייתה

מחכים לעליה למטוס. באדיבות דני לימור

הנחיתה בישראל

ב28.4.84 בשעות הבוקר נחתנו, ורק כשירדנו מהמטוס, הבנו שאנחנו בישראל.

התחלנו לשמוח ולרקוד, נישקנו את האדמה מרוב אושר והתקשינו להאמין שהגשמו את החלום, המסע הגיע לסיומו, וברוך ה' הגענו.

לאחר מכן לקחו אותנו באוטובוסים לאשקלון ופיזרו אותנו למרכזי קליטה בבאר שבע. בישראל שוב התאחדנו עם ההורים של אבא ואחיו. הם סיפרו לנו על האבדות הקשות במשפחה, וכי המצב בסודן מחמיר ונעשה גרוע מיום ליום. רבים מבני הקהילה שלנו נהרגו או מתו. אח של אבא שלי איבד את אשתו שהייתה עם תינוק בן שנתיים.

תהליך הקליטה שלי יחד עם הורי ומשפחתי היה יחסית טוב, למרות הקושי והשפה. כשהגעתי לארץ, למדתי באולפן במרכז קליטה בבאר שבע, ומשם נשלחתי לפנימייה במקווה ישראל עד כיתה י"ב. התגייסתי לצה"ל ואת רוב השירות עשיתי במשמר הגבול בעזה. אבי היה סוהר בשירות בתי הסוהר ואמי

צפיפות נוראית. אך עם כל הקושי, אף אחד לא התלונן, לא בכה ולא איבד תקווה. מובן כי לא סיפרנו לאנשי הצבא שאנחנו יהודים המתכוונים לעלות לירושלים. הם חשבו שאנו פליטים שברחו מהמלחמה באתיופיה.

סך כל המסע מיציאתנו מהכפר ועד למחנה בסודן לקח כחודש.

התחלנו להשתקע במחנה האוהלים, ולאחר שבועיים עברנו לבתי קבע שארגן עבורנו הצלב האדום. לא ידענו איך ממשיכים משם לירושלים, ובינתיים היינו חייבים לדאוג לעצמנו. אבא שלי עבד במקורות מים באמרקוובה, וחשב דרך קבע על הוריו.

יום אחד, תוך כדי שהיה עסוק בעבודתו ובמחשבות על הוריו, הוא ראה קבוצות נוספות שהגיעו וביניהן פגש את הוריו, התאחדנו איתם בשמחה ובהתרגשות רבה. לאחר חודשיים הועברנו לגדריף, שם שוכנו בצריף של אחד הגויים במשך חודשיים, ומידי פעם ה"צלב האדום" היה בא ומבקר אותנו.

העלייה לישראל

באחד הלילות העיר אותנו אבי בפתאומיות והורה לנו להתחיל לנוע בדממה ומבלי להשמיע קול. השארנו את כל החפצים, יצאנו רק עם הבגדים שעלינו. הלכנו בין הבתים כשעוד ועוד משפחות מצטרפות. באחת הפינות אספה אותנו משאית פתוחה. בלי אורות ובשקט מוחלט יצאנו מהעיר גדריף. הגענו לוואדי באמצע מדבר, שם התרכזו כל המשפחות. בצד המתינו לנו משאיות עליהן עלינו כולנו ונסענו בשקט מוחלט, בלי שום מידע: מה? מי? לאן?

כעבור זמן הגענו לשטח פתוח, מדברי וחשוך, שם נתבקשנו לרדת מהמשאיות. הוקפנו על ידי זרים שמנעו את התפזרותנו, וכל זה כשאנחנו קולטים עדיין הלנו הם או לצרינו. כחלוף כשעה-שעתיים הרגשנו חום ואבק נוראי, ומשהו ענק נחת לידינו באמצע המדבר. הוכנסנו למטוס והרגשנו שאנחנו נכנסים לבטן האדמה – לא ראינו כלום ברור, וודאי לא הבנו שזה מטוס ג'מבו ישראלי. לאחר שנכנסנו למטוס ונסגרו הדלתות, היה שקט של הלם, ואז הצלחנו לקלוט אנשים לבנים עומדים בפינות ונראים כמיטיבים ולא חלילה להיפך.

5 עוזי טרפה סיום

ילדות באתיופיה

אני בן הקהילה האתיופית, שמי טרפה-עוזי סיום. נולדתי בכפר בורבקס שליד הערים טדה וגונדר שבאתיופיה. עלייתי ארצה בשנת 1984 כשהייתי בן שמונה וחצי.

משפחתי מונה זוג הורים ושבעה ילדים - חמישה בנים ושתי בנות.

אספר מעט על נוף ילדותי, הסביבה בה נולדתי וגדלתי עד גיל 8 לערך, והכל ממבטו ומזיכרונו של ילד כבן 8, ולכן ייתכן ואני לא עומד על דיוקם של דברים ועל כך יסלחו לי ידידי.

עיקר הפרנסה באתיופיה הייתה מחקלאות. לכל משפחה היה את השדות והאדמות שלה, ואסור היה לאף אחד להשיג גבול. אנשים כיבדו זה את זה והיו בשכנות טובה ובשלום. ילדי הכפר חונכו על ידי כל המבוגרים בכפר, ולכולם היה חשוב שהילדים יקבלו חינוך טוב, ערכים ומוסר, גם הילדים של השכנים. היה מותר ומקובל שאדם מבוגר יכעס גם על ילדיו של השכן, אם שגו ולא הלכו בדרך הישר.

השבת באתיופיה זכורה לי במיוחד. האווירה והשכנות הטובה, אוי, כמה

הייתה עקרת בית. לאחר סיום השירות הצבאי התגייסתי למשטרת ישראל בעקבות הדחיפה של אבי.

כיום אני נשוי באושר לאישה מדהימה בשם אפרת. יש לנו שבעה ילדים, שניים מהם כרגע בשירות צבאי קרבי. בשנה האחרונה נכנסתי לתפקיד חדש – משי"ק קהילתי של יוצאי אתיופיה בנתיבות, כשהמטרה היא לתווך וליצור אמון בין קהילת יוצאי אתיופיה לבין משטרת ישראל.

הסיפור שלי, הוא סיפור של קהילה שעשתה ושילמה מחיר כבד על מנת להגשים חלום בן דורות להגיע לירושלים. חשוב לי להעביר לקהל, לחברה הישראלית ולבני הנוער שצריך לדעת ולהכיר את סיפורם של יהודי אתיופיה, את המסורת, את המורשת ואת סיפורי העלייה.

אני רוצה להודות להורי צ'קולה ממך וישאלם צגאי על התעוזה לעשות את הדרך ולהגשים את החלום.

סרוק לצפייה בסרט זה

